

5a circular y PROGRAMA DEFINITIU

La *Societat d'Història de l'Educació dels Països de Llengua Catalana* (filial del *Institut d'Estudis Catalans*) y el Departamento de Educación Comparada e Historia de la Educación de la Universidad de Valencia convocan conjuntamente las **XXII Jornadas Internacionales de Historia de la Educación** con el tema “Educar en tiempo de guerra”, coincidiendo con el 80 aniversario del inicio de la Guerra Civil de 1936-1939, y del traslado a València de la capitalidad de la II República.

Fechas de celebración: 9, 10 y 11 de noviembre de 2016.

Localización: Facultad de Magisterio y Facultad de Filosofía y Ciencias de la Educación de la Universidad de Valencia.

PROGRAMA

Dimecres 9 de novembre. Universitat de València (c/ La Nau).

- 15:30 h. Recepció i lliurament del material.
- 16:30 h. Inauguració de les **XXII Jornades d'Història de l'Educació**. Paranimf de la Universitat de València. Amb la presència del Rector Magnífic de la Universitat de València, Dr. Esteban Morcillo.
- 17:00 h. Conferència inaugural “*Dos Españas en guerra, dos educaciones*” a càrrec del professor Dr. Juan Manuel Fernández Soria, catedràtic de Teoria i Història de l'Educació de la Universitat de València.
- 18:30-20:00 h. Visita guiada a la seu històrica de la Universitat de València i a l'exposició “València, capital de la República”.
- 20:30 h. Vi d'honor. Centre de Cultura Contemporània Octubre. (Carrer Sant Ferran 2)
- .

Dijous 10 de novembre. Facultat de Magisteri (av. Tarongers, s/n). Aules PB 03 i PB 04)

- 09:00 h. Secció 1 de comunicacions: Aules i experiències educatives en temps de guerra. Relators: Dra. Llum Sanfeliu i Dr. Andrés Payà.
- 10:30 h. Pausa i cafè.
- 11:00 h. Secció 2 de comunicacions: La funció social de l'educació en temps de guerra. Relatora: Dra. Sandra García de Fez.
- 12:30 h. Secció 2 de comunicacions (segona sessió). Relator: Dr. Sergi Valero.
- 14:30 h. Dinar a càrrec de l'organització.
- 16:00 h. Secció 3 de comunicacions: Propostes teorico pedagògiques i polítiques en temps de guerra. Relator: Dr. Xavier Laudo.
- 17:30 h. Assemblea general de la Societat d'Història de l'Educació dels Països de Llengua Catalana (socis).
- 17:30 h. Visita guiada a l'exposició "Llapis, paper i bombes" de la Universitat d'Alacant (per als no socis).
- 19:00 h. Activitat cultural: itinerari per espais educatius de la ciutat de València de rellevància en la guerra. A càrrec de José Mª Azkárraga
- 21:00 h. Sopar a cura de l'organització (per congressistes prèviament matriculats) al restaurant La Carne (Plaça de Mossén Sorell, 7)

Al vestíbul de la Facultat de Magisteri es podrà visitar, mentre duren les Jornades, l'exposició "Solidaritat a Oliva", de l'Ajuntament d'Oliva, comissariada pel professor Joan Morell.

Divendres 11 de novembre. Saló de Graus, Facultat de Filosofia i Ciències de l'Educació, (av. Blasco Ibáñez, 30).

- 9:00 h. Secció 3 de comunicacions (segona sessió). Relator: Dr. Javier Bascuñán.
- 10:30 h. Pausa i cafè.
- 11:00 h. Secció 4 de comunicacions: La Història de l'Educació investigada i ensenyada. Relator: Dr. Andrés Payá.
- 12:00 h. Conferència de clausura "Dibujar en tiempos de guerra" a càrrec de la Dra. Rose Duroux, professora emèrita de la Universitat "Blaise Pascal" de Clermont-Ferrand.
- 13:30 h. Clausura de les **XXII Jornades d'Història de l'Educació**.
- 14:00 h. Dinar lliure.
- **16: 00 Recepció a l'Ajuntament de València. Visita al Saló de Plens on es reuniren les Corts republicanes. Record i homenatge als mestres i a les mestres que foren regidors i regidores a l'Ajuntament de València, i al mestre diputat a les Corts republicanes.**

Durant les Jornades es podrà visitar en el hall de la Facultat de Filosofia i Ciències de l'Educació, l'exposició "Llapis, paper i bombes" de la Universitat d'Alacant, comissariada per José Antonio Fernández Cabello, Ramón Galdrán, Reme Izquierdo, Carlos Salinas i Teresa Sáez.

Més informació: <http://www.uv.es/jhe2016>

Des del Comité organitzador volem comunicar a aquelles persones que hagen de reservar allotjament, que és convenient que ho facen ja, perquè potser hi haja dificultat per trobar-ne per a la nit de divendres, 11 de novembre.

DISTRIBUCIÓ DE COMUNICACIONS PER SECCIONS.

Secció 1:

Aules i experiències educatives en temps de guerra. (Dijous, 10 de novembre, de 9:00 h a 10:30 h.) Relators: Dra. Llum Sanfeliu i Dr. Andrés Payà.

- JORDI FEU, SALOMÓ MARQUÉS: “L’escola per damunt de tot (Girona 18 de juliol 1936 - 4 febrer 1939)”.
- MIQUEL JAUME I CAMPANER: “Materials fràgils per a la història de l’educació en temps de guerra a Mallorca (1936-1939)”.
- MANEL MARTÍ PUIG, ANDREU SERRET SEGURA, RAQUEL CORBATÓN MARTÍNEZ: “L’educació en temps de guerra a la Dena dels Llivis de Morella”.
- ANGEL C. MOREU: “El Instituto Español de Lisboa (1936-1939)”.
- MARILIA RUIVO, XOSÉ MANUEL CID, Mª VICTORIA CARRERA, ANTÍA CID: “A aventura de ir á escola na raia Galego-portuguesa nos inicios do franquismo e o salazarismo”.
- RICARD CAMIL TORRES FABRA: “Educació i ensenyament durant la guerra civil al País Valencià. L’exemple de l’Escola laica”.
- JOSEP VARELA I SERRA: “Guerra Civil i l’Escola Normal de Lleida”.
- MARIA CRISTINA MORANDINI: “Primary School in Wartime Italy: the voice of the teachers”.
- JORDI MONÉS PUJOL BUSQUETS: “L’Escola Catalana de Badalona. Records d’infància i adolescència”.
- JOSE MARÍA HERNÁNDEZ DÍAZ: “Vida escolar de una niña en una ciudad de la retaguardia franquista durante la guerra civil: Ávila.”
- Ma JESÚS LLINARES CISCAR: “Els anys de la guerra civil sota la mirada d’una xiqueta de 7 a 10 anys de la Valldigna.”

Secció 2:

La funció social de l’educació en temps de guerra. (Dijous, 10 de novembre, d’11:00 h a 12:30 h.) Relatora: Dra. Sandra García de Fez.

- VICENTA VERDUGO MARTÍ: “Educar en Guerra: L’Agrupació de Dones Antifeixistes i l’educació femenina en València”.
- ANNA ASCENZI, MARTA BRUNELLI: “En la cocina se gana la guerra. La educación fascista de las mujeres italianas en tiempo de guerra: de la cocina de guerra al jardín de guerra”.
- CARMEN GARCÍA COLMENARES: “La Agrupación de Mujeres Antifascista y el proyecto de la primera ciudad infantil en Cataluña (1936-1939)”.
- GABRIEL BENAVIDES ESCRIVÀ: “De las colonias escolares permanentes a las ciudades liliputienses para la infancia evacuada”.
- CRISTINA ESCRIVÀ MOSCARDÓ: “La Colònia escolar sueca catalana de Teià”.
- WILSON FERRÚS PERIS: “Les colònies en règim familiar a l’Horta Sud. Solidaritat, protecció i educació en temps de guerra.”
- EULÀLIA COLLELLDEMONT, NÚRIA PADRÓS TUNEU: “La representació de les colònies-refugi: diferències entre els films de propaganda política i els films de conscientització a l’estranger”.
- VITTORIA BOSNA: “School during the Great War: readings”.
- GABRIEL BARCELÓ BAUZÀ, SARA GONZÁLEZ GÓMEZ: “Lleure i adoctrinament en temps de guerra. Els campaments de *F.E.T.* y de las *J.O.N.S.* a Mallorca”.

Secció 2:

La funció social de l'educació en temps de guerra (segona sessió). (Dijous, 10 de novembre, de 12:30 h a 14:00 h.) Relator: Dr. Sergio Valero.

- JUAN LUIS RUBIO MAYORAL, AUXILIADORA DURÁN COTÓN: “Revolución, utopía y educación. La atención a la infancia durante la guerra civil española (1936-1939)”.
- MARÍA ISABEL MIRÓ MONTOLIU: “La Setmana de l’Infant o la mort dels Reis d’Orient, segons la premsa de Tarragona (1936-39)”.
- ANTONIO FRANCISCO CANALES SERRANO: “Els pedagogs de Franco: propostes per una nova escola espanyola”.
- MIRELLA D’ASCENZO: Teachers, propaganda, assistance and education during the Great War in Bologna
- EVELINA SCAGLIA, ALBERTA BERGOMI: “Teachers at war: the contribution of the Lombardy committee of the Unione Generale degl’Insegnanti Italiani”.
- LLORENÇ GELABERT GUAL, XAVIER MOTILLA SALAS: “Formació religiosa i educació a Mallorca (1936-1939): aproximació iconogràfica a l’aportació de la Congregació dels Missioners dels Sagrats Cors de Jesús i Maria”.
- AVELINA MIQUEL LARA, FRANCISCA COMAS RUBÍ: “Fotografia, guerra i educació a Mallorca. Aproximació al discurs iconogràfic de la revista *Aquí Estamos* (1936-1939)”.
- JOSEP CASANOVAS PRAT, PILAR PRAT VIÑOLAS: “Els noticiaris de Laya Films sobre els infants i la seva educació durant la guerra civil espanyola (1936-1939)”.
- CAROLI DORENA: ““I pray, I pray but I can’t pray enough that the war will finish”. First World war, education and childhood in Russia”.
- JURI MEDA: “La propaganda del ahorro como factor de nacionalización de la infancia en la escuela de la Italia fascista (1935-1945).”

Secció 3:

Propostes teòricopedagògiques i polítiques en temps de guerra. (Dijous, 10 de novembre, de 16:00 h a 17:30 h.) Relator: Dr. Xavier Laudo.

- JORDI GARCIA I FARRERO, ALBERT ESTERUELAS TEIXIDÓ: “Gaziel i la seva experiència amb la Gran Guerra: a propòsit de les escoles subterrànies de Reims”.
- CONRAD VILANOU TORRANO I ÓSCAR JIMÉNEZ ABADÍAS: “La Gran Guerra, una tragèdia europea: André Maurois i l’art de manar (1924)”.
- ANNA ASCENZI, ELISABETTA PATRIZI: “Narrar “las virtudes de los chicos de ayer”, para formar a las generaciones italianas de la gran guerra. Los libros escolares Luigi Bertelli (1914-1918)”.
- GIANLUCA GRABRIELLI: “Nacionalización y militarización de la infancia en Italia en la primera mitad del siglo XX”.
- MAXIMILIANO FUENTES CODERA: “Educar contra la guerra. L’experiència de la Gran Guerra en el pensament pedagògic i polític de Célestin Freinet”.
- RAQUEL CERCÓS I RAICHS i KARINA RIVAS GUZMÁN “L’experiència del front i la subversió del gènere. Verdum, Paris i Calais: una cartografia postmoderna.
- LUIGI AURELIO POMANTE, ROBERTO SANI: “La F.U.C.I. de Aldo Moro y Giulio Andreotti y el compromiso con la formación religiosa y cultural de los universitarios católicos italianos en los años de la II Guerra Mundial”.
- JON IGELMO ZALDÍVAR: “El exilio en Bélgica y Holanda de los jesuitas españoles durante la II República y la Guerra Civil (1932-1939) y su posterior influencia en la pastoral social y educativa durante el franquismo”.

Secció 3:

Propostes teòricopedagògiques i polítiques en temps de guerra (segona sessió). (Divendres, 11 de novembre, de 9:00 h a 10:30 h.) Relator: Dr. Javier Bascuñán.

- ALEXANDRE CAMACHO PRATS: “La inspecció de l’ensenyament en èpoques convulses del segle XX a Espanya: de Primo de Rivera a Franco”.
- JOSÉ LUIS HERNÁNDEZ HUERTA, TAMAR GROVES: “Ideas y prácticas Freinet durante la guerra Civil española (1936-1939)”.
- PERE SOLÀ I GUSSINYER: “Ciència, pedagogia, tecnologia i revolució social (1936-1939). Alguns enfocaments”.
- SANDRA GARCÍA DE FEZ, JAVIER BASCUÑÁN CORTÉS: “Mejorar la cultura obrera en defensa de la clase trabajadora. Esbozos de la educación social, política y pedagógica anarcosindicalista en la retaguardia republicana (Valencia, 1936-1939)”.
- GABRIEL BARCELÓ BAUZÁ, BERNAT SUREDA GARCÍA: “Cultura escola immaterial en temps de guerra. Els canvis de nom a les escoles de Palma”.
- MARÍA ÁNGELES DELGADO MARTÍNEZ, JOSÉ DAMIÁN LÓPEZ MARTÍNEZ: “Propaganda y educación en tiempos de guerra: la educación en la España republicana según Margarita Comas”.
- VICTOR ENRIQUE BENAVIDES ESCRIVÀ, FRANCESC PIERA FRANCÉS: “L’Institut Obrer de València en moviment”.
- VICTOR ENRIQUE BENAVIDES ESCRIVÀ, FRANCESC PIERA FRANCÉS: “Estudiar en temps de guerra. Imatges de l’Institut Obrer de València”.
- ANNA GÓMEZ MUNDÓ, PILAR PRAT VIÑOLAS: “‘No me beses’: Estudiar les formes de protecció-assistència de la infància a través dels films”.

Sección 4:

La Història de l’Educació investigada i ensenyada. (Divendres, 11 de novembre, d’11:00 h a 11:45 h.) Relator: Dr. Andrés Payá.

- SARA GONZÁLEZ GÓMEZ, XAVIER MOTILLA SALAS: “Escola i infància durant la Guerra Civil: potencialitats i usos didàctics de les fotografies per a la història de l’educació”.
- CONSOL AGUILAR I RÓDENAS: “Actualitat de les propostes de lectura de ‘*Mujeres Libres*’: accions concretes en projectes de innovació educativa en la formació inicial de mestres al segle XXI”.
- GUADALUPE TRIGUEROS GORDILLO, CRISTÓBAL TORRES FERNÁNDEZ, ISABEL GRANA GIL: “Fuentes primarias y centros de documentación en Francia para el estudio del control de la educación y la infancia en tiempos de guerra”

Comissió organitzadora

M^a del Carmen Agulló; Javier Bascuñán, Oscar Borrell; Beatriz Chamorro; José Ignacio Cruz; Sandra García de Fez; Xavier Laudo; Ma Jesús Llinares; Carmen Lloret; Manuel López Torrijo; Santiago Mengual; Vicent Monroig; Laura Monsalve; Andrés Payá; Llum Sanfeliu; Joan Torró; Sergio Valero i Isabel Viana.

Comitè científic

Dr. Joan Soler i Mata (*Societat d'Història de l'Educació dels Països de Llengua Catalana*)

Dr. Josep González-Agàpito (*Institut d'Estudis Catalans*)

Dr. Alejandro Mayordomo (*Sociedad Española para el Estudio del Patrimonio Histórico-Educativo. Universitat de València*)

Dra. Gabriela Ossenbach (*Sociedad Española de Historia de la Educación. Universidad Nacional de Educación a Distancia*)

Dr. Alejandro Tiana (*Rector de la Universidad Nacional de Educación a Distancia*)

Dr. Ramon López (*Vicerector de Polítiques de Formació i Qualitat Educativa. Universitat de València*)

Geneviève Dreyfus-Armand (*Bibliothèque de Documentation Internationale Contemporaine. Universitat de París*).

Frank Simon (*Universitat de Gante*)

Juri Meda (*Universitat de Macerata*)

Fernando Jiménez Mier y Terán (*Universidad Nacional Autónoma de México*).

Dr. Salomó Marquès (*Societat d'Història de l'Educació dels Països de Llengua Catalana*)

Dra. M^a del Mar del Pozo Andrés (*Universidad de Alcalá*)

Dra. Francesca Comas (*Societat d'Història de l'Educació dels Països de Llengua Catalana. Universitat de les Illes Balears*)

Dr. Juan Manuel Fernández Soria (*Societat d'Història de l'Educació dels Països de Llengua Catalana. Universitat de València*)

Dr. Luis Miguel Lázaro Lorente (*Societat d'Història de l'Educació dels Països de Llengua Catalana. Universitat de València*)

Organitzen

Societat d'Història de l'Educació dels Països de Llengua Catalana - Institut d'Estudis Catalans (SHEPPLC-IEC) i Departament d'Educació Comparada i Història de l'Educació de la Universitat de València

URL: <http://www.uv.es/jhe2016>

Societat
d'Història
de l'Educació
dels Països
de Llengua
Catalana

VNIVERSITAT
ID VALÈNCIA (Q?)

Facultat de Filosofia i Ciències de l'Educació
Dpt. d'Educació Comparada i Història de l'Educació